

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 2 Mart 2023
Sayı: 3937

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 02/03/2023 11:41
Sayı: E-120.10-1176645

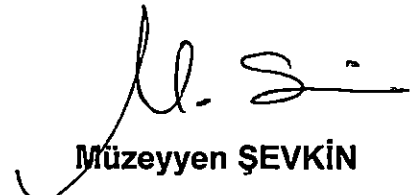
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığı ve bakanlıklar ile başta AFAD ve Kızılay olmak üzere bunlara bağlı kurum ve kuruluşlarla diğer kamu kurum ve kuruluşlarının 6 Şubat depreminde, görevlerini zamanında ve gerektiği gibi yerine getirmemiş olmasının, arama ve kurtarma çalışmalarının zamanında ve gerektiği gibi yapılamamasının, Türk halkının ve uluslararası camianın yaptığı yardımların ihtiyaç sahiplerine gerektiği zamanda ulaştırılamamasının, arama ve kurtarma ile yardım faaliyetlerinin gerektiği gibi organize edilememesinin, Türkiye'nin son 20 yılda depremlere hazır hale getirilememesinin ve bu ihmal ve sorumsuzluklar sorunu binlerce can kaybına yol açılmasının nedenlerinin araştırılması amacıyla, Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddelerine göre Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.02.03.2023

Engin ALTAY
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Özgür ÖZEL
Manisa Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Engin ÖZKOÇ
Sakarya Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Müzeyyen ŞEVKİN
Adana Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye dünyanın en yüksek afet riski taşıyan ülkelerinin başında gelmektedir. Depremler, orman yangınları, sel ve benzeri afetler nedeniyle her yıl büyük insan kayıpları verilmektedir. Her yıl en az bir büyük deprem yaşayan Türkiye'nin afetlere müdahale gücü ve yeteneğinin, Kahramanmaraş merkezli son depremlerde de ortaya çıktığı gibi 1900'lü yıllardaki düzeyinin bile gerisinde kaldığı gözlenmektedir.

Türkiye depremlerde can kaybı açısından dünyada üçüncü sırada yer almaktadır. Bu sonuç, iki önemli nedenden kaynaklanmaktadır. Bunlardan birincisi yanlış kentleşme ve imar aflarıyla teşvik edilen afetlere dayanıksız yapı stoku, ikincisi de afetlere kısa sürede müdahale ederek can kaybını en aza indirecek bir yapılanmanın bulunmamasıdır.

6 Şubat 2023'ten itibaren yaşanan depremlerde yaşanan can kaybının bu kadar yüksek olmasının en önemli nedeni; arama, kurtarma ve yardım hizmetlerinin gerektiği zamanda, gerektiği yerde ve gerektiği hızda yapılamamasıdır. Deprem bölgesinde ilk günden itibaren AFAD ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu yöneticilerinin, kararsızlık, iş bilmezlik, koordinasyonsuzluk, liyakatsizlik ve ehliyetsizliklerinden kaynaklanan bir karmaşa hakim olmuştur. Bölgeye giden arama ve kurtarma ekiplerinde yer alanların açıkça ifade ettiği gibi arama ve kurtarma faaliyetlerini koordine etmesi gereken kamu kurum ve kuruluşları, arama kurtarma faaliyetlerini engelleyen, enkazaltındaki canlı vatandaşların kurtarılmasını geciktiren bir tutum sergilemiştir. Dolayısıyla deprem bölgesinde günlerdir aklın, bilimin ve durumun gerektirdiği çalışmalar yapılamamıştır. Bu durum, yürütmeden tek başına sorumlu olan Cumhurbaşkanı tarafından da "helallik" istediği konuşmada açıkça itiraf edilmiştir.

Yürütmenin başı tarafından itiraf edildiği gibi çalışmaların ilk günlerde "arzu edildiği gibi" yürütülememesinin, bu ucube rejim gereği tek kişiden talimat almadan harekete geçemeyen kamu kurum ve kuruluşlarının felç olmasından kaynaklandığı, bunun da binlerce vatandaşımızın canına mal olduğu açıktır. Depremden sonra arama ve kurtarma faaliyetlerinde kamu yönetiminden kaynaklandığı açık olan yetersizlik ve sistemin felç geçirmesi, başta AFAD ve Kızılay olmak üzere bu kurum ve kuruluşların bağlı bulunduğu bakanlıklar ile Cumhurbaşkanlığının afet karşısında acz içinde kaldığını ortaya koymaktadır.

Tek adam rejiminin, binlerce bebek, çocuk, genç, yaşlı vatandaşımızın canına mal olan yönetsel sorunları ve bunların sorumlularını belirleme ve çözme iradesinin ve niyetinin olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla kamunun afetlere müdahale süreçlerinin, bu alanda görevlendirilen kurum ve kuruluşların yeterliliğinin, bu kuruluşlarda görevlendirilenlerin ehliyet ve liyakatinin, TBMM tarafından başta bilim insanları olmak üzere tüm tarafların da görüş, değerlendirme ve bulguları da esas alınarak gözden geçirilmesi bundan sonra yaşanacak felaketlere müdahale açısından elzemdir.

Yaşadığımız son depremler, AFAD ve Kızılay gibi kurum ve kuruluşların afetlere müdahale hazırlık ve refleksinin olmadığını da açıkça ortaya koymaktadır. Depremden sağ kurtulanlar, soğuktan donma ve açlıktan ölme tehlikesi yaşarken

depolarındaki çadırların ve gıda maddelerinin depremzedelere ulaştırılmayıp satışa sunulması gibi yüzlerce örnek tek adam rejiminin afetlere mühadale hizmetlerini bile "holding yönetimi mantığıyla ve kar esasına" göre örgütlediğini göstermesi açısından dikkate değerdir. Ayrıca depolarda bekletilen bu çadır ve gıda maddelerine AFAD gibi bir kamu kuruluşundan önce AHBAP gibi bir sivil toplum kuruluşunun ulaşip satın almış olması da unutulmamalıdır. Depremi dördüncü gününde ne Kızılay ne de AFAD bu çadır ve gıda maddelerini depremzedelere dağıtma ihtiyacı hissetmemiştir. Bu utanç verici umursamazlık, iktidar tarafından savunulmaktadır.

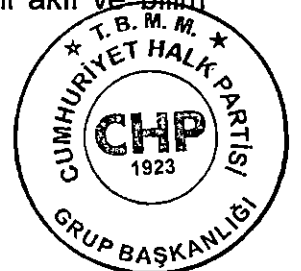
Zor durumdaki insanlara yardım amacıyla kurulmuş Kızılay gibi bir derneğin, topladığı bağışları yardım yerine ticari amaçlar için sermaye olarak kullanması, iktidar partisine ideolojik yakınlığı bulunan vakıflara yapılacak bağışlara aracılık yapmak gibi bir role bürünmesi, yöneticilerine lüks ve şatafata yönelik harcamalar yapması gibi kurumsal çürümeyi gösteren deliller ortada durmaktadır.

Türkiyenin en büyük örgütlü gücü, milletin en güvendiği kurumu ve dakikalar içerisinde mobilize olabilecek kabiliyeti bulunan Türk Silahlı Kuvvetleri, depremin ilk saatlerinde ve ilk gününde Cumhurbaşkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı üçgeni arasında yaşanan ancak henüz karanlıkta kalan bazı nedenlerle afete müdahale etmesi geciktirilmiştir. En iyiniyetli düşünceyle "basiretsizlik" olarak tanımlanabilecek bu durum enkaz altında kurtarılmayı bekleyen binlerce vatandaşın ölümüne neden olmuştur.

Bundan önceki en yüksek can kaybının yaşandığı Marmara depreminden sonra bu amaçla toplanan vergilere ve ayrılan kaynaklara rağmen Türkiye'nin son 20 yılda afetlere gerektiği gibi hazırlanamadığı ortaya çıkmıştır. Türkiye'nin bu sürede yapı stokunu depreme dayanıklı hale getirme şansı, kaynakları ve zamanı, iktidarın "barış" adıyla süslediği kaçak yapılara getirilen aflar, partililere ve yandaşlara rant yaratmaya dönük imar planlamaları, birkaç müteahhitin vurgun yapması için hazırlanmış projeler uğruna harcanmıştır. Beklenen depremlere yönelik olarak gerçekte hiç bir hazırlık yapılmadan geçirilen son 20 yılda yapılanlar ve yapılmayanlar tüm günahı ve sevabıyla ortaya çıkarılmalıdır.

Marmara depreminden sonra yapılacak yeni inşaatların depreme dayanıklılığı olarak inşa edilmesini sağlamak amacıyla bir çok düzenleme hayata geçirilmişti. Ancak son depremlerde 1999 yılından sonra inşa edilen binaların da depreme dayanamadığını ve binlerce vatandaşımızın ölümüne neden olduğu gözlenmiştir. Bu acı sonucun oluşmasında kentsel planlamayla ilgili olarak oldukça geniş yetkileri bulunan merkezi yönetim ve yerel yönetimlerin payı bulunduğu ortadadır.

İktidar, yaşadığımız bu deprem felaketi karşısında yaşadığı çaresizliği "yüzyılın felaketi" diyerek olağan göstermeye çalışmaktadır. Oysa Japonya ve Şili gibi çok daha yüksek şiddette depremlere maruz kaldığı halde çok daha az can kayıpları yaşayan ülkelerin bulunduğu, deprem nedeniyle yaşanan ölümlerin kader değil akıl ve bilim ışığında alınacak önlemlerle önlenabilir olduğu bir gerçektir.

Cumhurbaşkanlığı ve ilgili bakanlıklar ile başta AFAD ve Kızılay olmak üzere bunlara bağlı kurum ve kuruluşların 6 Şubat depreminde, görevlerini zamanında ve gerektiği gibi yerine getirmemiş olmasının, arama ve kurtarma çalışmalarının zamanında ve gerektiği gibi yapılamamasının, Türk halkının ve uluslararası camianın yaptığı yardımların ihtiyaç sahiplerine gerektiği zamanda ulaştırılamamasının, arama ve kurtarma ile yardım faaliyetlerinin gerektiği gibi organize edilememesinin, Türkiye'nin son 20 yılda depremlere hazır hale getirilememesinin nedenlerinin araştırılması ve sorumlularının ortaya çıkarılması TBMM'nin son 20 yılda doğal afetlerde kaybettiğimiz binlerce bebek, çocuk, genç ve yaşlı vatandaşımıza karşı kaçınamayacağı vicdani ve insani borcudur.

